

Referat - Det Grønne Dialogforum

Den 12. september 2023

Inviteret deltagere	<p>Danmarks Naturfredningsforening, Gribskov: Linda Bruhn Jørgensen</p> <p>Dansk Ornitologisk Forening: Carsten Michael Jørgensen</p> <p>Gribskov Vandløbslaug: Michael Andreasen</p> <p>Helsingø og Omegns Sportsfiskerforening: Ejvind Hartmund</p> <p>Naturstyrelsen, Nordsjælland: Søren Oldenburg og Ida Dahl-Nielsen</p> <p>Nordsjællands Landboforening: Enok Vestergaard</p> <p>Friluftsrådet, Kreds Nordsjælland: Sally Schlichting</p> <p>Lokalforeningsrådet: Henning Holm</p> <p>Gribskov Landliggerforbund: Christian S Laursen og Annelone Jensen</p> <p>Grundejersammenslutningen: Bjarne Frølund</p> <p>Gribskov Jægerråd: Poul Stralendorff</p> <p><i>Gribskov Kommune:</i></p> <p>Brian Lyck Jørgensen, Udvalgsformand for Klima, Teknik og Miljø</p> <p>Øvrige medlemmer af Udvalget for Klima, Teknik og Miljø</p> <p>Bo Jul Nielsen, Formand for Planudvalget</p> <p>Administration:</p> <p>Jørgen Eriksen, Leder af Natur, Vand og Vej</p> <p>Stine Kjær Petersen, Kyst og vandløbsmedarbejder, Sekretær for Det Grønne dialogforum</p> <p>Danny Færch Madsen, Praktikant i Gribskov Kommune fra Skovskolen i Nødebo</p>
Referent	Stine Kjær Petersen
Fraværende	<p>Naturstyrelsen, Nordsjælland: Søren Oldenburg, Skovrider</p> <p>Gribskov Landliggerforbund: Christian S Laursen</p> <p>Gribskov Vandløbslaug: Michael Andreasen</p> <p>Bo Jul Nielsen, Formand for Planudvalget</p>

Punkt	Dagsorden og referat
<p>1</p> <p>Kl. 16.00-16.05</p>	<p>Velkomst v/ Brian</p> <p>Lokation: Græsted jagtforening, Ørbakkevej 51, 3230 Græsted</p> <p>Godkendelse af dagsorden og referat fra sidste møde</p>
<p>Ref.</p>	<p>Dagsorden og referat fra sidste møde blev godkendt uden yderligere bemærkninger.</p> <p>Grundejersammenslutningen v/ Bjarne Frølund har følgende revision/tilføjelse til sidste referat af 23. maj 2023, pkt. 4 - Grundejersammenslutningen:</p> <p>Sidste sætning i pkt. 4- Grunderejersammenslutningen skal ifølge Bjarne Frølund erstattes af: <i>"Grundejersammenslutningen er meget interesseret i at tydeliggøre og forstå den prioriterede trafiksikkerhedsliste. Dette kan bl.a. gøres ved oplysning om de enkelte projekters pointgivning, hvilket vil være til stor fordel for grundejerne med trafikprojekter samt for politikerne, der skal godkende de næste projekter. Herved minimeres administrationens arbejde formodentlig fremover med besvarelse af henvendelser fra grundejerne om netop deres projekt."</i></p> <p><i>Danmarks Naturfredningsforening v/ Helge Muhle har følgende korrektion til hvad han er citeret for i referatet, øverst i pkt 4.</i></p> <p>Sætningen skal if Helge Muhle rettes til: <i>"Finder det underligt at kommunen har skiftet praksis, så man ikke mere vil håndhæve de skrappe regler for, hvad der må bygges i Tibirke Bakker."</i></p>
<p>2</p> <p>Kl. 16.05-16.50</p>	<p>Rundvisning og introduktion til Gribskov Jægerråd v/ Poul Stralendoff.</p> <p>Ordet gives videre til dialogforummet nyeste medlem Gribskov Jægerråd v/ Poul Stralendoff. Gribskov Jægerråd repræsenterer alle jæger i Gribskov kommune, under Danmarks Jægerforbund.</p> <p>Poul vil vise os rundt på Jagtforeningens arealer og introducere os til Jægerrådet mv.</p> <p>Da foreningens arealer ligger ved Søborg Sø, har Ida Dahl-Nielsen, NST, indvilliget i, at supplere rundvisningen med <i>sidste nyt + det løse om Projekt Søborg Sø.</i></p>
<p>Ref.</p>	<p>Poul Stralendoff introducerede dialogforummet til jagtforeningens område og til Jægerrådet.</p> <p>Jagtforeningen ligger indenfor Søborg Sø projektet og har derfor været inddraget i jordfordelingen. Foreningen byttede deres lavtliggende arealer til et areal foran klubhuset ud til grusvejen. Her har de nu anlagt en p-plads til ca. 15 biler. Poul fortæller, at p-pladsen og deres græsareal bliver flittigt brugt af lokale, når der ikke skydes efter "duer".</p> <p>Ordet gives videre til Ida Dahl-Nielsen fra NST, som fortæller sidste ny om projektet Søborg Sø. Ida fortæller bl.a., at der nu er indgået aftale med den entreprenør, der skal udføre anlægsarbejdet. Arbejdet sættes i gang inden længe. Der vil blive sat</p>

	<p>infoskilte op i de områder, hvor der arbejdes samt i de eksisterende infostandere omkring søen. Infoskiltet er vedlagt referatet.</p> <p>Den regionale cykelsti mellem Gilleleje og Hillerød har sit forløb igennem Søborg Sø projektet. Cykelstiens forløb bliver derfor ændret, så stien fremadrettet løber langs søen. Stien vil være farbar under hele anlægsfasen.</p> <p>I den sydvestlige del af søen anlægges et boardwalk på tværs af søen i det tracé, hvor cykelstien lige nu ligger (se vedlagte infoskilt).</p> <p>Hvis der ikke sker uforudsete hændelser, slukkes pumperne i efteråret 2024. Herefter vil det tage imellem 1-4 år alt efter vejret, førend søen er fyldt med vand.</p>
3 Kl. 16.50-16.55	<p>Kaffetid</p> <p>Efter rundvisningen går vi tilbage til foreningens klublokale, hvor sidste del af mødet afholdes.</p>
Ref	-
4 Kl. 16.55-17.10	<p>Projekt BioCenter Nyhus v/Stig Hoffmeyer fra Hegnets Venner</p> <p>Siden 2021 har Naturstyrelsen, Københavns Universitet og Hegnets Venner arbejdet på at etablere et fondsstøttet BioCenter i Tisvilde Hegn. BioCenteret skal være tværfagligt samlingssted for forskning og besøgende.</p> <p>Centret skal bidrage til bedre forståelse af samspillet mellem natur, forvaltning og friluftsliv og dermed til det faglige grundlag for fremtidens skov- og naturforvaltning.</p> <p>Stig Hoffmeyer fra Hegnets Venner kommer og fortæller om projektet. Der lægges op til en gensidig og uforpligtende dialog på baggrund af introduktionen.</p>
Ref	<p>Stig Hoffmeyer og Peter Baumann fra Hegnets Venner præsenterer projekt BioCenter i Tisvilde Hegn.</p> <p>Tisvilde Hegn-området er hotspot for biodiversitet og derfor et interessant sted at etablere en base for forskning, undervisning og formidling. Naturstyrelsen er indstillet på at langtidsudlåne det tidl. skovløberhus Nyhus til BioCenteret.</p>

Nyhus, Nyvej 133, ligger på en 7000 km² ved siden af p-plads Nyvej og skovvejen til Stængehus Strand og Melby Overdrev.

Projektgruppen skal i gang med at søge funding til bl.a. istandsættelse af huset, hvor der skal etableres overnatningsmuligheder for studerende. Hegnets Venner tilkendegav, at det var deres vurdering, at opbakning fra Der Grønne Dialogforum kan styrke deres videre ansøgninger om midler til projektet.

Hegnets Venner har også været på besøg hos Grønt Råd i Halsnæs Kommune, da Nyhus ligger i Halsnæs Kommune tæt på kommunegrænsen til Gribskov.

Grønt Råd i Halsnæs tilkendegav, at projektet lød meget interessant og har givet deres varmeste anbefaling.

[Til orientering Link til referat fra Møde i Grønt Råd den 24. nov 2022 pkt. 39

<https://halsnaes.dk/politik/dagsordener-og-referater/dagsorden?agendaId=77bd74b7-ed9f-498a-b519-3dfe5927edc2&searchText=>

]

Det Grønne Dialogforum tilkendegiver, at de er meget positive omkring projektet og synes det lyder spændende.

Dialogforummet opfordrer Hegnets Venner til at kontakte Nationalpark Kongernes Nordsjælland.

Hegnets Venner takker af og forlader mødet.

Det Grønne Dialogforum drøfter mulighederne for at lave en selvstændig støtteerklæring og hvad dette i så fald indebærer. Dialogforummet har ikke mulighed for at støtte projektet økonomisk. Foreningerne der er repræsenteret i Dialogforummet har også mulighed for at tilkendegive deres støtte og opbakning enkeltvis.

Det Grønne Dialogforum slutter af med at gentage at de tilkendegiver at de er meget positive omkring projektet og priser det velkommen.

5

Danmarks Naturfredningsforening har ønsket at få en opfølgende på nedenstående emner:

<p>Kl. 17.10-17.20</p>	<p>1) Ellemosen - hvad er sket siden DGDs møde på stedet? 2) Nordkystens Fremtid - Miljøministeren har meldt ud omkring kyster og kystnære områder. Hvad nu? 3) Graveområde ved Høbjerg - der graves fortsat, men hvad er GKs tanker omkring områdets efterfølgende anvendelse til rekreative formål?</p>
<p>ref</p>	<p>1)Ellemosen - hvad er sket siden DGDs møde på stedet? Brian Lyck fortæller: Kommunens afgørelsen vedr. bæverdæmning i Ramløse Å i Ellemosen blev påklaget og afventer derfor fortsat klagenævnet. Klagenævnet har oplyst, at de forventer at træffe afgørelse i december 2024.</p> <p>Naturstyrelsen fører fortsat tilsyn med dæmningen 2 gange om ugen. Efter dæmninger har været oversvømmet i vinters har bæveren flytte dæmningen tre meter opstrøms. Der er sat en ny skalapæl op.</p> <p>Linda fortæller, at hun ikke spurte til bæveren, men til det mulige lavbundsprojekt i Ellemosen.</p> <p>Referent påtager sig at følge op på spørgsmålet.</p> <p><i>Tilføjelse til referatet efter mødet: Administrationen fortæller, at siden Dialogforummet besøgte Ellemosen er der ikke sket noget nyt i forhold til udvikling af et muligt lavbundsprojekt i Ellemosen</i></p> <p>2)Nordkystens Fremtid - Miljøministeren har meldt ud omkring kyster og kystnære områder. Hvad nu? Brian Lyck indledere besvarelsen af spørgsmålet med at italesætte, at han nu taler i sin egenskab af at være udvalgsformand.</p> <p><i>Efter en skuffende melding fra Miljøministeren, står kommunerne nu med en meget stor ekstraregning, som truer projektets overlevelse.</i></p> <p><i>Det gør sagen ekstra beklagelig, at alle er enige om, at Nordkystens Fremtid er den rigtige løsning. Det gælder Miljøministeriet, kystmyndighederne, Danmarks Naturfredningsforening, Samvirket af Nordsjællandske Dige- og Kystsikringslag samt de tekniske eksperter på området.</i></p> <p><i>Samtidig laver det heller ikke om på, at der er et behov for kystsikring på Nordkysten. Som det ser ud nu, så forsvinder strandene! Og med dem forsvinder adgangen til kysten.</i></p> <p><i>Derfor er vi nu ved at se på løsningsmulighederne.</i></p> <p>Dialogforummet drøfter kortvarigt projektet og situationen.</p>

	<p><i>[Kystbeskyttelse blev grundigt drøftet på maj-mødet 2023, hvor der var temadrøftelse om kysten og kystbeskyttelse – se evt referat fra mødet]</i></p> <p>3)Graveområde ved Høbjerg - der graves fortsat, men hvad er GKs tanker omkring områdets efterfølgende anvendelse til rekreative formål?</p> <p>Brian fortsætter: <i>Som DN understreger, graves der fortsat i grusgraven, så der har ikke været en politisk drøftelse af, hvad der evt. kan ske på det private område, når gravearbejdet er færdigt.</i></p>
<p>6</p> <p>17.20 – 17.50</p>	<p>Rundt om bordet: <i>(forbered jer på at bruge max. 3 minutter, så der er tid til alle)</i></p> <p>Nyt fra foreningerne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Danmarks Naturfredningsforening, Gribskov • Dansk Ornitologisk Forening • Friluftsrådet, Kreds Nordsjælland • Gribskov Landligger Forbund • Gribskov Vandløbslaug • Grundejersammenslutningen • Helsingø og Omegns Sportsfiskerforening • Lokalrådsforeningsrådet • Nordsjællands Landboforening • Gribskov Jægerråd <p>Nyt fra Naturstyrelsen, Nordsjælland</p>
<p>Ref</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Danmarks Naturfredningsforening, Gribskov - • Dansk Ornitologisk Forening <p>DOF overvåger fuglene i Søborg Sø, og fortæller hvilke arter de har observeret i søen. Artslisten er vedlagt referatet.</p> <p>Der blev afholdt Naturens Dag på Esrum Møllegård i søndags. I år var der et flot fremmøde - ml 500-1000 besøgene. DOF oplevede at arrangementet var godt afholdt og afviklet. Stor ros. I år var det Nationalpark Kongernes Nordsjælland som stod for at afvikle arrangementet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Friluftsrådet, Kreds Nordsjælland <p>Søborg Sø fylder meget for Friluftsrådet – og det går godt.</p> <p>Friluftsrådet og Nationalpark Kongernes Nordsjælland afholder arrangementet "Kongernes Jagt" søndag den 1. oktober. Her kan børn og voksne kan føle fortidens vingesus, når der fortælles om konger, dronninger, heste og jagt i de smukke rammer ved Esrum Kloster.</p>

Link til indbydelse: <https://nationalparkkongernesnordsjaelland.dk/oplevel-nationalparken/kongernes-jagt-d-1-oktober-2023/>

- Gribskov Landligger Forbund

Hos landliggerne har der været stor fokus på den nye affaldsordning. Landliggerne er ganske godt tilfredse med affaldsløsningen med to spande. Megasommerhuse er en stor bekymring blandt landliggerne.

Ellers fylder og bekymre en ny postkasse-løsning, hvor alle postkasserne samles oppe ved hovedvejene.

- Gribskov Vandløbslaug

-

- Grundejersammenslutningen

Bjarne fortæller, at de oplever en ny tendens med jordvolde og grenbunker ud til vejene. Dette ønsker man, at kommunen tager stilling til. Sammenslutningenr derfor ved at udarbejde en skrivelse til kommune.

- Helsing og Omegns Sportsfiskerforening

I 2020 var der et forslag i EU om at forbyde fritidsaktiviteter som f.eks. lystfiskeri i strengt beskyttede naturområder. Sportsfiskerforeningen fortæller, at Europæiske interesseorganisationer var en energisk modstander af forslaget.

Nu peger det danske Biodiversitetsråd på, at lystfiskeri som udgangspunkt bør være forbudt i de strengt beskyttede naturområder. Biodiversitetsrådet forventes at præsenterer sine anbefalinger til november

Sportsfiskerforeningen udtrykker bekymring for forslaget og peger på at der er udsigt til at udpegningen af naturområder øget til 10% inden 2030. Herved kommer mange former for lystfiskeri i farezonen.

Foreningen forslår at denne problematik tages op i Det Grønne Dialogforum, da de forudser, at disse begrænsninger også kan ramme andre fritidsaktiviteter i naturområder.

- Lokalrådsforeningsrådet

I disse dage bliver der taget første spadestik til en ny sti mellem Rusland og Søborg Sø. Dette kunne der evt. blive en fællestur til.

- Nordsjællands Landboforening

Der har ikke været den store aktivitet i landboforeningen, hvor høsten fylder. Høsten sidste år var optimal. I år er høsten derimod virkelig dårlig. Især udbyttet af maltbyggen er ringe, hvilket også giver mere proteinindhold i kornet.

	<p>Landboforeningen deler en artikel fra LandbrugsAvisen med dialogforummet. Artiklen omhandler, at det danske landbrugsareal er reduceret med, hvad der svarer til 2/3-del af Fyns samlede areal, på 30 år. I artiklen kan man se, hvad arealerne er omdannet til. Artiklen er vedlagt.</p> <p>Enok slutter af med at berøre processen omkring et større Solcellepark-projekt i landzone ved Hågendrup. Enok giver udtryk for, at det har været bemærkelsesværdig proces, som giver genklang ud over kommunen. Projektet kræver, at der vedtages en lokalplan og et tillæg til eller ændring af kommuneplanen. Plangrundlaget har netop været på Byrådet. Se pkt. 139 Byrådsmøde den 5. september 2023</p> <p>https://dagsordener.gribskov.dk/vis?Referat-Byraad-2022-2025-d.05-09-2023-kl.19.00&id=223ab4bd-dfe3-4237-b09a-5ac74abb760c</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gribskov Jægerråd - • Naturstyrelsen <p>Jens Bjerregård er gået på pension. Søren Oldenburg er blevet ny Skovridder. Han kunne desværre ikke deltage i dag.</p> <p>Naturstyrelsen har indstillet Kaare Larsen til naturprisen i GK. DGD bakker op om indstillingen.</p>
<p>7</p> <p>17.50-17.55</p>	<p>Nyt Fra Gribskov</p> <p><u>Klimaplan</u></p> <p>Byrådet besluttede 15. juni 2021, at Gribskov Kommune skulle deltage i DK2020-projektet - hele Danmarks Klimaplan. Gennem DK2020-projektet har kommunen forpligtet sig til at udvikle en klimaplan, der lever op til Parisaftalens målsætninger.</p> <p>Første udkast af Gribskovs Klimaplan har været til forhåndsvurdering hos Concito hen over sommeren. Concito er Danmarks Grønne Tænketaank og er ansvarlig for at kommunernes klimaplaner lever op til C40's internationale standard 'The Climate Action Planning Framework' (CAPF).</p> <p>På baggrund af Concitos forhåndsvurdering foretager administrationen en række tilpasninger af klimaplanen forud for den endelige godkendelse hos C40 den 8. september 2023.</p> <p>Den færdige klimaplan forelægges Byrådet til vedtagelse den 4. oktober 2023.</p> <p>Klimaplanen består af tre dokumenter.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CAPF. <i>Et baggrundsdokument som sikre, at kommunens klimaplan lever op til C40's internationale standard.</i> 2. Klimaplanen. <i>En letlæselig introduktion til kommunens klimaarbejde.</i> 3. Et tiltagskatalog. <i>En samling af ca 50 tiltag som skal gennemføres forend vi er i mål med vores ambitiøse målsætning om at være klima neutral og klimarobus i 2050.</i> <p><u>Naturprisen</u></p>

Frem til d. 11. september kan man indstille en kandidat til Naturprisen, som overrækkes af Udvalget for Klima, Teknik og Miljø på møde d. 19. sep.

Naturprisen går til en eller flere personer, en organisation, en forening, en virksomhed eller et selskab, som har bidraget positivt til biodiversiteten i Gribskov Kommune igennem et personligt engagement. Vinderen udpeges af Udvalget for klima, teknik og miljø.

Der lægges ved udvælgelsen vægt på, at det er:

- naturpleje-/naturgenopretningsprojekter der forbedrer beskyttede naturtyper og livsvilkårene for truede arter
- en aktivitet eller event, hvori der indgår formidling af natur
- at det er til gavn og glæde for kommunens borgere og besøgende.

Med prisen følger, udover æren, et gavekort på 10.000 kr. til naturpleje-/naturgenopretning eller fortsat virke.

Læs mere på www.gribskov.dk/vild

Bævernyt

Vedrørende sag om bævredæmning i Ramløse Å, som er i klagenævnet. Nævnet har meddelt, at sagen forventes behandlet i december 2024.

Dæmningen tilses ugentligt af Naturstyrelsen og reguleres, som beskrevet i afgørelsen.

Grundvandsrådet

Den 18.8.23 var møde i Grundvandsrådet, hvor der var oplæg om jordudlæg og lovgivningen bag samt en drøftelse af grundvandsparker. Mødet var det første i denne valgperiode. Rådet aftalte, at mødes 2 gange årligt fremadrettet. Referat er tilgængeligt på www.gribskov.dk/grundvandsrådet

Projekt *Drikkevand på tværs* fortsættes

Udvalg for Klima, Teknik og Miljø har besluttet at deltage i projekt "Fremtidssikret grundvandsbeskyttelse i Nordsjælland", som er en fortsættelse af Projekt "Drikkevand på tværs". Opstart af projektet forventes at ske i slutningen af året og Hillerød Kommune vil være projektleder.

Orientering om Natura 2000-planlægning og de kommunale handleplaner

Miljøministeriet har den 3. juli 2023 offentliggjort de nye statslige **Natura 2000-planer** for den tredje planperiode 2022 – 2027.

Natura 2000-planerne indeholder langsigtede målsætninger for naturen i området, samt en oversigt over de indsatser, der skal gennemføres i planperioden 2022-2027.

På baggrund af de endelige Natura 2000-planer, skal der udarbejdes **Natura 2000-handleplaner**, som udarbejdes af kommunerne og Miljøstyrelsen.

Natura 2000-handleplanerne beskriver nærmere de indsatser, der skal igangsættes i planperioden for at gennemføre Natura 2000-planen, der helt overordnet handler

	<p>om, at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som de enkelte Natura 2000-områder er udpeget for.</p> <p>Kommunens udkast til Natura 2000-handleplaner skal, ifølge lovgivningen, sendes i høring og være endeligt vedtaget senest et år efter Natura 2000-planernes offentliggørelse, dvs. i juli 2024.</p> <p>I Gribskov Kommune skal der udarbejdes Natura 2000-handleplaner for 5 Natura 2000-områder, hhv. Natura 2000-område nr. 129 Gilbjerg Hoved, Natura 2000-område nr. 132 Rusland, Natura 2000-område nr. 133 Gribskov, Esrum Sø, Esrum Å og Snævret Skov, Natura 2000-område nr. 134 Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose samt Natura 2000-område nr. 135 Tisvilde Hegn og Melby Overdrev.</p> <p>Natura 2000-handleplanerne udarbejdes i samarbejde med relevante nabokommuner, Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen.</p> <p><u>Orientering om Plejeplan for Keldsøfredningen</u></p> <p>Miljø- og Fødevareklagenævnet traf i december 2021 afgørelse om fredning af Keldsøområdet.</p> <p>Fredningens formål er bl.a. at sikre og forbedre det nuværende egnskarakteristiske åbne landskab ved Keldsø-området med dets mosaik af enge, moser, overdrev, småsøer og vandløb, at sikre og forbedre levevilkårene for et rigt dyreliv- og planteliv, og forbedre adgangen til offentlig færdsel ad stier.</p> <p>Keldsøfredningen omfatter arealer i både Gribskov Kommune og Helsingør Kommune.</p> <p>Plejemyndigheden skal udarbejde en plejeplan for det fredede område, senest 2 år efter fredningen er gennemført.</p> <p>Administration i Gribskov og Helsingør kommuner har besluttet at udarbejde en fælles plejeplan for det fredede område.</p> <p>Arbejdet med plejeplanen er i gang og kommunerne har holdt et dialogmøde med lodsejerne før sommerferien for at få input til plejeplanen.</p> <p>Vi forventer at sende et udkast til Plejeplan i høring sidst på året, og at plejeplanen kan blive endeligt vedtaget i begyndelsen af 2024.</p> <p><u>Søborg Sø</u></p> <p>Naturstyrelsen har nu sendt hovedparten af de ansøgninger som Gribskov Kommune skal behandle ift. realisering af projekt "Genopretning af Søborg sø". Kommunen har modtaget i alt 20 ansøgninger, hvoraf halvdelen er færdigbehandlet. De seneste fem ansøgninger om to broer og ridesti har vi modtaget i slut juli. Tre sager skal op til beslutning i KTM, hhv. én vejsag i august, og en regulerings sag og en landzonesag i september.</p>
Ref.	Ingen bemærkning
8 Kl. 17.55-18.00	<p>Evt. og næste møde i Det Grønne Dialogforum</p> <p>Mødedatoer for Det grønne dialogforum i 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Tirsdag den 7. marts

	<ul style="list-style-type: none"> • ~~Tirsdag den 23. maj (udendørs)~~ • ~~Tirsdag den 12. september (udendørs)~~ • Tirsdag den 21. november <p>Alle møder afholdes som udgangspunkt fra kl. 16-18</p>
Ref.	Mødet afrundes uden yderligere bemærkninger.

Nyhed efterår 2023

Anlægsarbejdet

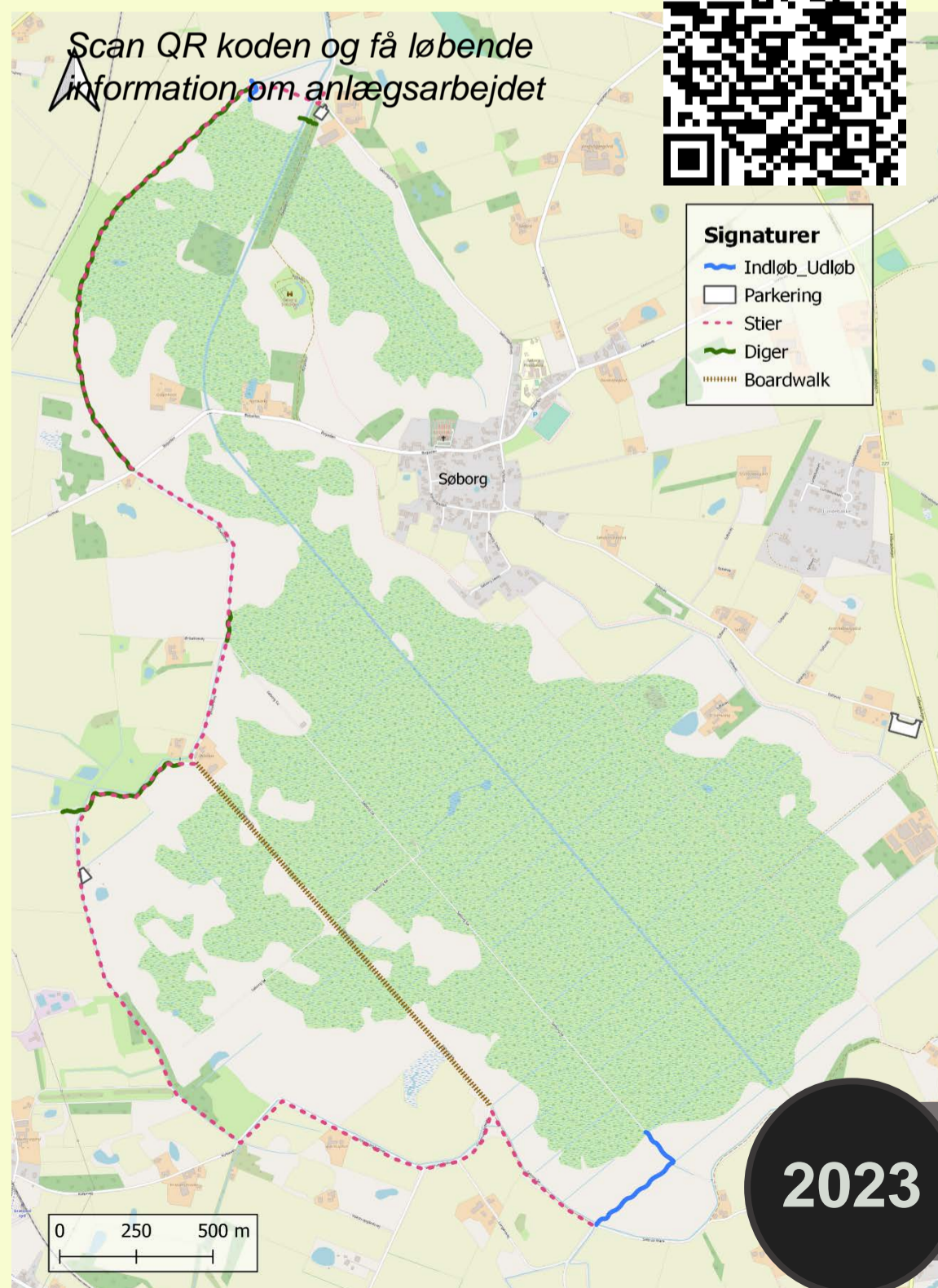
Det konkrete arbejde med at anlægge Søborg Sø forventes startet i efteråret 2023 når de sidste tilladelser er opnået. Det er entreprenørfirmaet Arkil a/s, som skal stå for anlægsarbejdet.

Anlægsarbejdet indebærer:

- Udgravning af indløb til søen i den sydlige ende og udløb fra søen i den nordlige ende
- Etablering af diger langs landkanalen
- Opfyldning af grøfter
- Anlæggelse af cykel-, vandre- og ridestier rundt om søen, i alt ca. 12,5 km
- Anlæggelse af to nye parkeringspladser - én ved pumpestationen, én ved Toftevej/Gillelejevej. Derudover ønskes der anlagt én vest for Søborg by. Der vil ligeledes blive mulighed for parkering ved Græsted Jagtforeningen.
- I den sydlige del af søen vil der blive anlagt et *boardwalk* – en lav træbro for gående ud over søfladen, så det bliver muligt at få en unik oplevelse af søen og fuglelivet mv.
- I forbindelse med anlægsarbejdet udarbejdes en trafikplan.

Boardwalk under anlæggelse i et andet naturområde

2023

Anlægsarbejde påbegyndes

2024

- Anlægsarbejde færdiggøres
- Pumper slukkes

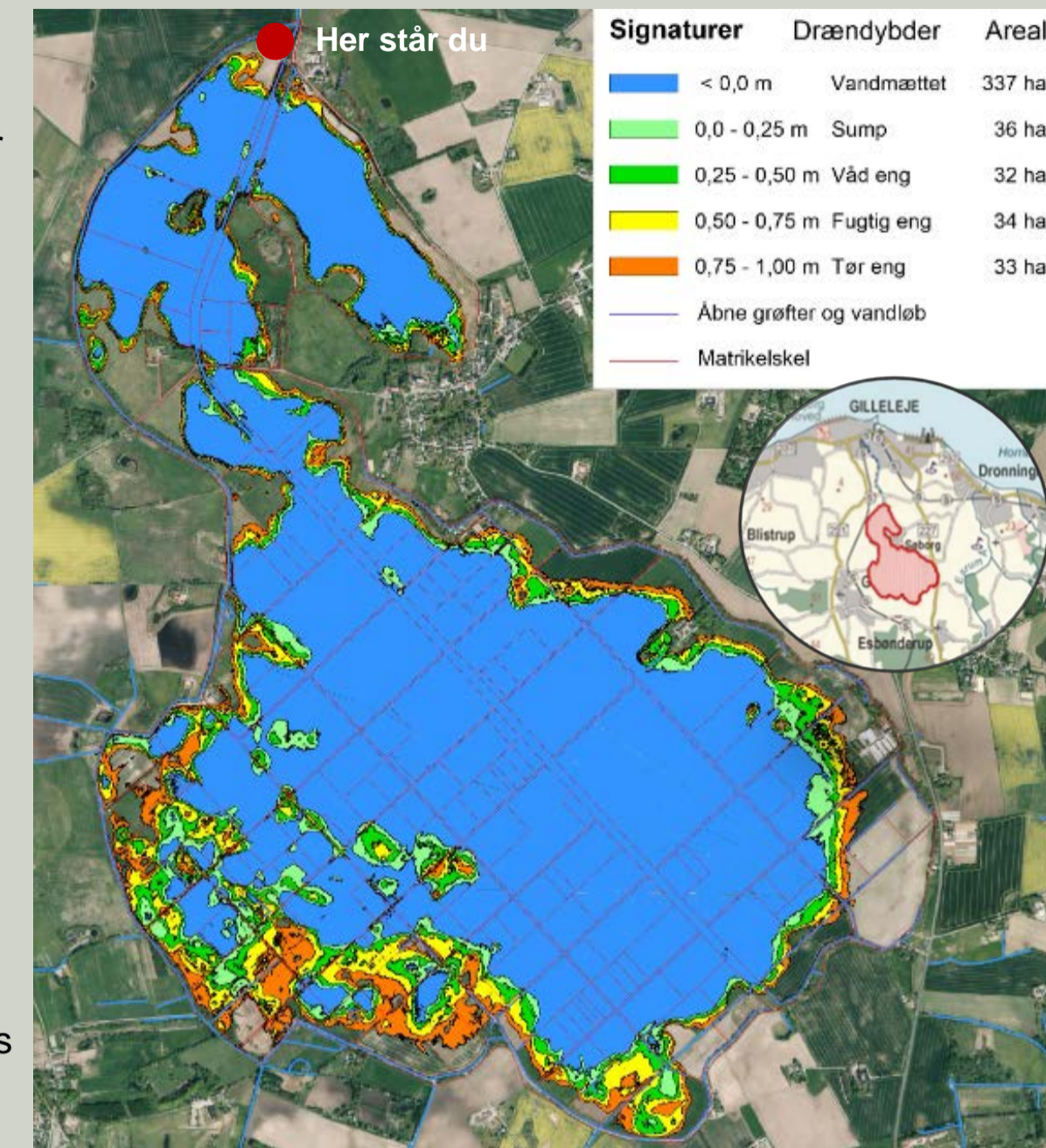
Genopretning af Søborg Sø

Stort naturområde på vej

Den gamle søbund har været drænet siden 1790'erne, og har nu sat sig så meget, at en stor del af området er ved at være for vådt til landbrug.

Store dyr som f.eks. kvæg skal afgræsse engene omkring søen. Når de store dyr går rundt og græsser, forstyrres dyrene de mere konkurrencedygtige planter, og der bliver plads til de mere nøjsomme. Dermed skabes der en højere variation af arter, og biodiversiteten øges. Ved genskabelsen af søen vil der også dannes sumpede arealer omkring søen. Disse områder vil øge den biologiske mangfoldighed, da mange arter er afhængige af våde områder til at yngle og finde føde i. Søen vil blive Nordsjællands fjerde største sø.

Området bliver en fin fuglelokalitet, med mulighed for arter som fiskeørn, grågås, rørhøg, trolldand, skarv og trane. Dansk Ornitologisk Forening overvåger området allerede nu, og vil fortsætte overvågningen i fremtiden. Særligt er der fokus på den sjældne fugl engsnarren, som har holdt til i området. Engsnarrens levested sikres ved, at der afsættes ca. 30 ha, hvor der vil være højt græs og urter i hele fuglens yngleperiode.

Projektområdet er ca. 600 ha stort. Af disse bliver ca. 340 ha til sø og ca. 120 ha til eng. Naturstyrelsen ejer 488 ha, mens de resterende 112 ha er privatejede arealer.

Græsning med f.eks. kvæg er med til at forbedre naturindholdet på engene ved søen.

Formålet med naturgenopretningen af Søborg Sø

Genskabelsen af Søborg Sø skal:

- Bevare og sikre de kulturhistoriske værdier omkring Søborg Sø
- Skabe et naturområde, der henvender sig til friluftslivet og er et attraktivt udflugtsmål for turister
- Bevare, styrke og udvikle naturen, dens mangfoldighed, sammenhæng og dynamik
- Tiltrække et mangfoldigt dyreliv
- Reducere udvaskning af næringsstoffer, bl.a. kvælstof

Det Grønne Dialog Forum Gribskov Kommune

Møde d. 12. september 2023

28. august 20212

Biocenter Nyhus

Naturområdet Tisvilde Hegn, Asserbo og Liseleje plantager samt Melby Overdrev (Hegnet) udgør i alt 2021 HA. Det ligger i Halsnæs og Gribskov Kommuner. Området er naturmæssigt af stor national betydning med høj bioscore. Det er nr. 1 hot spot i Danmark for truede arter og det er Natura 2000 område.

Der har siden 2021 været afholdt en række projektmøder med deltagelse af Naturstyrelsen (NST), Københavns Universitet (KU) og Hegnets Venner (HV) med henblik på etablering af et fondsstøttet BioCenter for forskning, fakta information og formidling i Hegnet.

Det er planen at etablere BioCenter "Nyhus" som tværfagligt kraftcenter og samlingssted for faktabaseret flora- og fauna overvågning og forskning. Fokus vil være på udvikling af biodiversitet og reetablering af habitater og truede arter. Centret skal bidrage til bedre forståelse af samspillet mellem natur, forvaltning og friluftsliv og dermed til det faglige grundlag for fremtidens skov- og naturforvaltning.

Projektet har mødt stor opbakning og modtaget støtteerklæringer/tilsagn fra Københavns Universitet, Naturstyrelsen samt en række lokale foreninger, herunder Grønt Råd i Halsnæs Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, m.fl.

Som base for Biocentret har NST peget på en tidligere skovfogedejendom "Nyhus", beliggende på Nyvej i Halsnæs Kommune. Placeringen på et 7.000 m² areal i udkanten af Hegnet og de ca. 200 m² bygninger vurderes - efter en renovering af eksisterende bygninger og tilbygning af en værelsesfløj - at være særdeles velegnede til formålet. Der foreligger udkast fra NST til en langtidslejekontrakt og et godkendt driftsbudget.

BioCenter Nyhus vil blive organiseret som en selvejende fond. Bestyrelsen og ledelsen vil forestå et fondsfinansieret om- og tilbygningsprojekt samt sikre den fremtidige overskudsgivende brugerfinansieret drift, jfr. overslag for anlægsinvesteringer på 15-20 mio. kr.

KU påtænker at flytte en væsentlig del af de mange årlige eksterne internatkurser til Nyhus, som tilsammen med andre ad hoc udlejninger vil kunne fremtidssikre overskud på driften.

Forslag: Der ønskes en gensidig uforpligtende dialog med Det Grønne Dialog Forum for drøftelse af eventuel lokal interesse for at bakke op om projektet og eventuelt kommunalt engagement. Vi deltager gerne kort i jeres næste møde d. 12. september 2023 for spørgsmål og dialog.

Kontakt: Hegnets Venner v/Stig Hoffmeyer

BEARBEJDEDE YNGLEPAR (18 INDTASTNINGER)

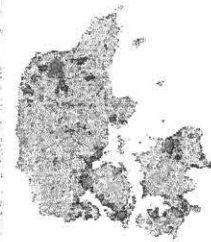
År †	Art	Ynglepar	Lokalitet	Observatør
2023	Rørhøg	0 - 1	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Musvåge	4 - 4	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Vagtel	0 - 5	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Vandrikse	1 - 1	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Engsnarre	0 - 0	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Rørhøne (Grønbenet)	3 - 3	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Blishøne	0 - 1	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Vibe	12 - 16	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Gøg	7 - 7	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Natugle	0 - 2	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Skovhornugle	0 - 1	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Sanglærke	34 - 38	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Nattergal	14 - 16	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Bynkefugl	4 - 4	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Sortstrubet Bynkefugl	0 - 1	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Græshoppesanger	4 - 6	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Sivsanger	3 - 3	Søborg Sø	[Henrik Boeg]
2023	Kærsanger	39 - 40	Søborg Sø	[Henrik Boeg]

DOF Vesterbrogade 140 1620 København V. - tlf.: 3328 3800 e-mail: dof@dof.dk © 2002-2023

(0.044 sekunder)

KORT OVER SØGNING

200 km

Leaflet | © Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

LINKS

[Søgeformular](#)
[Link til denne søgning](#)
[Vis resultat på kort](#)
[Søgning til regneark](#)

TEGNFORKLARING

- Turkomentar
- Summeret obs.
- Kommentar
- Medobservatør
- Supplerende info
- Billede
- Lydfil
- Tidspunkt
- Position
- Spontantælling
- Behandlet af DKU
- Godkendt af SU
- Til behandling
- Sjælden
- Fåtallig
- Periodisk fåtallig

[See page in English](#)

195.000 hektar landbrug er

Kommune:

Vi vælger de arealer, der giver flest effekter

Når kommuner køber landbrugsarealer til projekter, er der mere end landmændenes ønsker at tage hensyn til.

Af Frederik Thalbitzer

Kommuner landet over sidder med en lang række af de projekter, hvor landbrugsjord overgår til andre formål, og ifølge afdelingsleder i Slagelse Kommune, Bo Gabe, går de efter de arealer, som bidrager til flest formål.

Projekterne handler om alt lige fra grundvandsbeskyttelse, skovrejsning til vådområde- og lavbundsprojekter, klimaprojekter og rekreative formål.

- Vi lytter altid gerne til landmændenes ønsker, og indarbejder dem så vidt muligt. Når vi snakker vådområde- og lavbundsprojekter, er det typisk ikke den bedste jord, man skal afgive, men den, der kan være vanskelig at dyrke, siger han, så måske kan der være en fælles interesse i et projekt

Bag i køen

Handler det om skovrejsning og rekreative formål kan det være lidt anderledes. Det gælder for eksempel Nordskoven ved Slagelse, hvor man gerne vil have en bynær skov til glæde for borgerne.

- Vi kan jo ikke flytte byen, så vi går efter de arealer, der ligger rigtigt og kan ikke tage lige så meget hensyn til jordens bonitet, siger Bo Gabe.

Kommunerne har gang i rigtig mange projekter på én gang, og i den praktiske verden går de først og fremmest efter arealer, hvor der er

Vi kan jo ikke flytte byen, så vi går efter de arealer, der ligger rigtigt og kan ikke tage lige så meget hensyn til jordens bonitet.

Bo Gabe
Afdelingsleder
Slagelse Kommune

Fra 1990 til 2020 forsvandt der lige så stort areal i omdrift som to tredjedele af Fyn. Men kornhøsten i dag er mindst lige så stor som i 1990.

Af Frederik Thalbitzer
lft@landbrugsmedierne.dk
2011-9270

Det danske landbrugsareal bliver mindre og mindre. I perioden 1990 til 2020 er der forsvundet 195.000 hektar af omdriftsarealet, svarende til 6.500 hektar om året. Det viser tal fra Aarhus Universitets Institut for Miljøvidenskab.

195.000 hektar svarer til 6,5 procent af det samlede omdriftsareal i 1990, og det svarer til to tredjedel af hele Fyn.

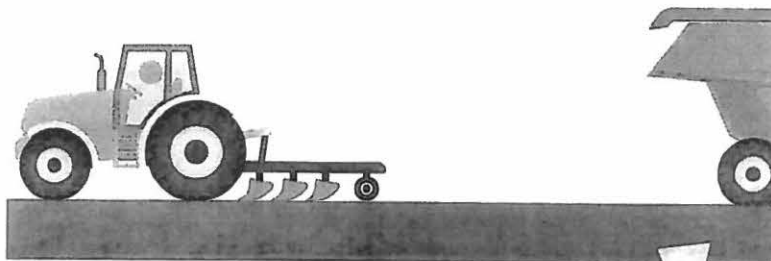
1,2 millioner korn

Vil man måle tabet af jordareal i korn, svarer det til, at man har høstet 1,2 millioner ton korn mindre i 2020, end man ville have gjort, hvis arealet var som i 1990. Det er regnet ud på baggrund af et gennemsnitligt kornudbytte på 6,5 ton per hektar, som er fem års gennemsnit.

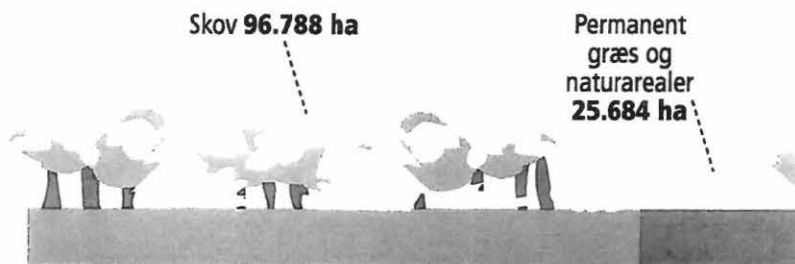
Den danske kornhøst er altså 13 procent mindre, end hvis vi havde haft det samme omdriftsareal som i 1990, og der voksede korn.

Hvor meget korn, det kunne være blevet til er selvfølgelig noget usikkert, da det ikke nødvendigvis er gennemsnitlige hektar, rent dyrkningsmæssigt, der er forsvundet. Udtagning af jord til byer og veje tager ikke højde for om jorden er god eller dårlig. Arealet er dog gået til langt mere end veje og byer, nemlig søer, vådområder, skove og græs og naturarealer, hvor man ofte kan vælge at udtage den udbyttemæssigt ringere del af jorden.

Siden 1990 er der forsvundet 195.328 ha landbrugsjord

De er i 2020 omdannet til...

Grafik: Ulf Skov Nielsen
Kilder: Aarhus Universitet, Institut for Miljøvidenskab og Danmarks Statistik.

Højere hektarudbytter

I 1990 var afgrødesammensætningen lidt anderledes end i dag, hvor korn udgør en større andel af landbrugsarealet. Der var ikke 195.000 hektar mere korn på de danske marker i 1990 sammenlignet med 2020. Det er også

værd at bemærke, at kornhøsten i dag er lige så stor som i 1990 - endda med pil op trods det mindre areal.

I 2020 lå fem års gennemsnit for den samlede danske kornhøst på 9,1 millioner ton korn, og i begyndelsen af halvfemserne lå fem års gennemsnit på 8,4 millioner ton. Det skyldes både, at hektarudbytterne er steget med 30-35 kilo per hektar per år, og at vintersæd, der har større udbytter end vårsæd, udgør en større andel i dag end dengang.

På den måde har forædling og godt landmandskab opvejet nogle af konsekvenserne af det tabte areal.

Byer og veje

Ifølge rapporten er 52.000 af de forsvundne hektar omdriftsarealer blevet til 'bebyggede arealer, infrastruktur og tilhørende arealer', altså byer, veje og græsplæner med mere. Det svarer til en vækst af disse arealer på 11 procent. Disse arealer, der aldrig vil blive til landbrugsjord igen. Det